

ת"פ 18778/05/21 - מדינת ישראל נגד מיכאל טוביה גנור, ט.ג. ישראל - ייעוץ ימי בע"מ, מ.גנור ים (2012) בע"מ, חילת - חברה לייעוץ תשתיות (2014) בע"מ, הולמרק פרופרטיז בע"מ

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 18778-05-21 מדינת ישראל נ' גנור ואח'

מספר בקשה: 81

לפני המאשימה: כבוד השופטת טלי חיימוביץ
מדינת ישראל
באמצעות ב"כ עוה"ד גולומב, תבור ונולמן
נגד הנאשמים:
מיכאל טוביה גנור
ט.ג. ישראל - ייעוץ ימי בע"מ
מ.גנור ים (2012) בע"מ
חילת - חברה לייעוץ תשתיות (2014) בע"מ
הולמרק פרופרטיז בע"מ
באמצעות ב"כ עוה"ד צמח, ניר, מעוז
אבריאל בר יוסף
באמצעות ב"כ עוה"ד חן, פינטו-גבסון, סרטל ולזר
דוד שרן
באמצעות ב"כ עו"ד לוי
אליעזר זנדברג - עניינו הסתיים
שי ברוש
באמצעות ב"כ עוה"ד באומהורן והולנדר
0 רמי טייב
באמצעות ב"כ עוה"ד כהנא ובש

החלטה (חלקית)

בבקשה מספר 81 לגילוי ועיון בחומר חקירה שהגישו נאשמים 1 - 5

1. בהמשך לדיונים שהתקיימו במועדים 30.5.23 ו-8.6.23, נותרו שתי סוגיות במחלוקת:

האם צווי בית משפט הם בגדר "חומר מודיעין", ואם כן, מה רמת הפירוט הנדרשת ברשימה - השאלה הראשונה התעוררה נוכח חוסר בהירות בדבר מכלול הצווים שניתנו בפרשה, וטענת ב"כ ההגנה כי חסרים להם צווי בית המשפט שהוצאו במסגרת החקירה (גם לאחר הסרת החיסיון מצווים הקשורים לרוגלות).

2. המאשימה טענה כי גם צווים שאינם חסויים בתעודת חיסיון יתכן ולא יגיעו לידיעת ההגנה, מחמת החיסיון הקבוע בסעיף 74(א)(2) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 (להלן: "חסד"פ"). כך למשל, צווי האזנת סתר מבוצעים על ידי יחידת הסיגינט המשטרית המוגדרת כרשות מודיעין, ולכן מוטל

עליהם ועל תוצריהם חיסיון גורף בהיותם חומר מודיעין. רק במידה והם נכללים באחת הקטגוריות המפורטות בסעיף (מהווים חומר המתייחס לעובדות המתוארות בכתב האישום, או לתוכן עדות שאמורה להישמע בשלב בירור האשמה, או לראיה שאמורה להיות מוגשת או למהימנות של עד מרכזי), תינתן בהם ובתוצריהם זכות עיון.

3. אשר למידת הפירוט אוסיף, כי ברשימת החומר המודיעיני שנאסף לא ניתנה אינדיקציה לקיומם של צווי בית משפט ותוצריהם, אלא נאמר למשל: "פעולת חקירה שלא הניבה תוצרים", כאשר מדובר בצו שלא בוצע או כזה שלא הניב תוצאות.

4. **על כן המחלוקת נסבה סביב השאלה, האם ניתן לסווג צו בית משפט כ"חומר מודיעין", כהגדרתו בסעיף 74(א)(2) לחסד"פ, ואם כן, מה מידת הפירוט שיש ליתן ברשימת חומר החקירה לצוים אלה, על מנת שההגנה תדע למצער באיזה חומר מדובר ותוכל לשקול צעדיה בהתאם.**

5. ב"כ המאשימה טען כי כל צו בית משפט שאמור להתבצע על ידי יחידת מודיעין של המשטרה, הוא חומר חקירה שנאסף בידי רשות מודיעין. לא ניתן לנתק את פעולת החקירה מהצו, באופן שצו בית המשפט לא יכנס לגדר פעולת חקירה או שלא יחשב כחומר מודיעין, בין היתר נוכח העובדה שהצו (ביחד עם הבקשה והפרוטוקול), מכיל חומרים מודיעיניים.

6. מטבע הדברים חלק נכבד מפעולות החקירה אשר בוצעו על ידי יחידות המודיעין, כולל צווי בית המשפט ותוצריהם, נמסרו להגנה, בהיותם נופלים לגדר אחת הקטגוריות שבסעיף. אשר לחשש שהעלאת ההגנה, כי יוותרו פעולות עלומות, ממילא הצוים נמצאים ברשימה, הגם שלא בזיהויים המלא, כך שאינם מוסתרים. כל זאת חרף העובדה שאין להגנה כל בצע בהם, בהיותם צוים שלא מומשו, או שלא הניבו תוצרים או שהניבו תוצרים לא רלבנטיים.

7. ב"כ ההגנה טענו כי לא יתכן שצו של בית משפט יוגדר כחומר מודיעין, היות ולא נרשם ולא נאסף על ידי רשות מודיעין, אלא מדובר במסמך שהופק על ידי המשפט מכח סמכותו על פי דין. בית המשפט אינו חלק מיחידות המודיעין של המשטרה וחלים עליו כללים אחרים. זו גם לא היתה כוונת המחוקק, אלא לכל היותר כיוון המחוקק לאיסוף הראיות במסגרת צו של בית משפט. צוים של בית משפט עשויים אכן להיות חסויים במהלך חקירה, אולם עם הגשת כתב האישום הם הופכים להיות חומר גלוי, אלא אם כן מוטל עליהם חיסיון אין חיסיון סטטוטורי על הצו השיפוטי ולא יתכן שתפעל במשטרה יחידה חשאית שקולה לא ישמע ופעולותיה לא יודעו והצוים שתוציא, על תוצריהם, יוותרו עלומים לנצח. צווי בית משפט עלולים לפגוע בזכויות הבסיסיות ביותר, ולא יתכן להעניק סמכות זו ליחידה שפועלת במחשכים. עוד נטען, כי היחידה החוקרת עלולה לעשות שימוש באותם חומרים שנאספו במסגרת החקירה הסמויה ו"להלבין" אותם באמצעות פעולות חקירה גלויות, כך שלא ניתן יהיה לדעת מה עמד מאחורי כיוון חקירה זה או אחר. בפועל אין חיץ בין יחידת המודיעין לבין היחידה החוקרת ומכאן שאין דרך לפקח על כך.

8. עוד נטען, כי הליך של פניה לבית המשפט וקבלת צו אינו בגדר פעולת חקירה, וכי באמצעות אותה רשימה הסתירה המדינה כלים חקירתיים לא חוקיים ועכשיו היא מנסה להסתיר את הכלים הנוספים שיש בידיה. אין מקום להסתיר אמצעי חקירה באמצעות צווי בית משפט.

9. אשר לאופן הפירוט שברשימה, נטען כי זה אינו עונה על תנאי סעיף 74 לחסד"פ. על המאשימה להוסיף ולפרט את סוג הצו, המועד בו הוצא והאדם כנגדו הוצא. פירוט כאמור אינו פוגע בחיסיון ומאפשר להגנה לדעת בפני מה היא עומדת ולכלכל צעדיה בבקשותיה להסרת החסיון. אשר לעניין שיש להגנה

בצווים שלא מומשו או שלא הניבו תוצאות, טענו ב"כ הנאשמים, כי צו שלא מומש יכול ללמד על מחדל חקירה. בנוסף, לנאשם יש זכות לבדוק האם במסגרת הצו שיקפו לבית המשפט מצב דברים אמיתי.

10. במסגרת הדיון שהתקיים ביום 6.6.23 זימנה המאשימה את אנשי המודיעין המשטרתי שהוסיפו והעלו טענות במעמד צד אחד. מאחר והשאלה שבפניי היא עקרונית משפטית, אתיחס רק לטיעונים המשפטיים שעלו. נוכח התוצאה הסופית של החלטה זו, והיה ותוגש בקשה ספציפית לגילוי החומר או חלקו, ניתן יהיה לשקול את הטיעונים הספציפיים לתיק זה.

11. כך אתיחס גם לטענות שהעלתה ההגנה, שהן ספציפיות לגילוי החומר נושא תיק זה.

12. **לאחר ששמעתי את טענות הצדדים, אני מקבלת את עמדת המאשימה, לפיה צו בית משפט אשר אמור להתבצע על ידי רשות מודיעין, כדוגמת צו האזנת סתר, איתור וכד' ותוצריו, הוא "חומר מודיעין" כאמור בסעיף 74(ב) לחסד"פ.**

13. בדברי ההסבר להצעת החוק לתיקון 75 לחסד"פ^[1] נאמר, כי לעיתים מימוש זכות העיון (שאין חולק על חשיבותה כנגזרת של הזכות להליך הוגן), מובילה למסירת חומר מודיעיני לנאשם, אשר הרלוונטיות שלו להגנה היא שולית, אך הנזק המצטבר למערך המודיעין רב. זאת היות ואירגוני הפשיעה עלולים לצרף פיסות של מידע מתיקים שונים ובאופן זה לקבל תמונה של פעילות מערך המודיעין באופן שיפגע בתפקודו ויסכן חיי אדם. זה אחד הטעמים לתיקון החוק.

14. לענייננו, המסמכים הקשורים בצו בית משפט (כולל הבקשה ופרוטוקול הדיון), מכילים פרטים מודיעיניים, אשר חשיפתם, אפילו בחלקם, כפי שמבקשים הסניגורים (סוג הצו, מועדו וכלפי מי ניתן) כל אלה בהצלבה עלולים להביא לגילוי סודות מודיעיניים של שיטות ואמצעים, אותם מבקש התיקון למנוע. כל זאת כמובן בהסתייגות, שאם יש במידע הזה כדי להיכנס לאחת הקטגוריות שבסעיף - הצו יחשף.

15. אשר לטענה כי צו בית משפט אינו נכלל בגדר הביטוי "חומר חקירה" כהגדרתו בחוק, ועצם הפניה לבית המשפט אינה פעולת חקירה, גם בהקשר זה איני מקבלת את טענות ההגנה. הדרך לאסוף חומרי חקירה (שנדרשים צווים להשגתם) היא באמצעות צווי בית משפט, ולכן הפניה אל בית המשפט היא אחת מפעולות החקירה. צו בית משפט הוא חומר שנאסף על ידי רשויות החקירה, ככל חומר אחר, ואין זה אומר שבית המשפט הוא חלק מזרועות המודיעין של המשטרה. פומביות הצו לאחר הגשת כתב האישום אינה במחלוקת וזו הסיבה שכדי לחסות אותו יש להטיל עליו חיסיון.

16. כאמור בדברי ההסבר להצעת החוק, אחת ממטרות התיקון היתה להביא לצמצום במספר תעודות החיסיון המוצאות בידי השר לביטחון הפנים על ידי קביעת חיסיון שבדין, בנושאים שבהם ניתן עד אז תעודות חיסיון כעניין שבשגרה, כגון חיסיון על שיטות פעולה אמצעים ואופן ביצוע פעולות איסוף של מערך המודיעין.

17. גם טרם התיקון ניתן היה לחסות צווי בית משפט, ככל שהתקיימו תנאי סעיף 45(א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א - 1971, דהיינו, כאשר הגילוי עלול היה לפגוע באינטרס ציבורי חשוב. דבר לא השתנה במובן זה עתה, כשהחיסיון הוא סטטוטרי.

18. החששות אותם הביעו ב"כ ההגנה, שבבסיסם מכוונים לאפשרות לעשות שימוש לרעה בסמכות רשויות האכיפה, יכולים להתברר במסגרת בקשה לפי סעיף 74(ב) לחסד"פ.

19. שאלה אחרת היא איזו אינדיקציה צריכה המאשימה לתת ברשימת חומר המודיעין שנאסף, על מנת שההגנה תדע כי בפניה צווי בית משפט. מילים אחרות, האם ניתן לחסות מכח החוק גם את עצם העובדה שניתנו צווי בית משפט בפרשה, להבדיל מסוגיית הפירוט?
20. כשלעצמי, איני בטוחה שעצם הגילוי שקיימים צווי בית משפט בפרשה יסכל את מטרות החוק, שהן בעיקרן הגנה על שיטות ואמצעים. גילוי כאמור יקל מצידו על ההגנה לדעת בפני מה היא עומדת, ולפי הצורך לאתגר את ההחלטה, כפי שהדברים נעשים במסגרת עתירות להסרת חיסיון. הרי במקרה הנדיר שבו עצם הידיעה על אודות קיומו של צו, היא כשלעצמה עלולה לסכל את מטרות החוק, ניתן להוציא תעודת חיסיון. מכל מקום, נוכח עמדת המדינה בתיק זה אשר הודיעה להגנה כי מדובר בצווים ותוצריהם, הגם שעשתה זאת לטעמה לפני משורת הדין, איני נדרשת להכריע בשאלה זו.
21. לאחר שקבעתי כי ניתן לראות בצווי בית משפט ותוצריהם חומר מודיעין, ובמידה וההגנה תבקש לקבל פרטים נוספים בדבר הצווים הללו, תגיש בקשה נוספת לפי סעיף 74(ב) לחסד"פ, ואדון בה לגופה, דהיינו, בשאלה האם החומר נכלל באחת מארבע הקטגוריות המופיעות בסעיף 74(א)(2) לחסד"פ ובהתאם להוראת סעיף 74(1ד) לחסד"פ.
- סעיף 20(ג) לבקשה, תיק החקירה מפרקליטות העיר בוכום בגרמניה
22. ב"כ הנאשמים הפנה לידיעה שפורסמה באתר עיתון הארץ מיום 17.2.2021, לפיה הפרקליטות בעיר בוכום גרמניה שניהלה את החקירה של עסקת הצוללות שם, אישרה כי החקירה נסגרה. עוד נאמר בידיעה, כי דוברות העיר בוכום מסרה כי החקירה נפתחה עקב פניה של הרשויות בארץ. תוצאות חיקור הדין הועברו להגנה, ועתה יש להעביר לה גם את תיק החקירה של הרשויות בגרמניה, ולמצער, לעיונו של בית המשפט אשר יבדוק את הרלוונטיות.
23. לטענתו, יש קשר ישיר בין החקירה כאן לחקירה בגרמניה, בפרט נוכח החלטת הסגירה על יסוד חומר חקירה זה. בנוסף, יתכן שנחקרו דמויות רלוונטיות, כגון וולטר פרייטג, שלא נרשם כעד תביעה, למרות חשיבותו. גם הטענה המוכחשת בדבר החלפת הסוכן הקודם בנאשם 1, לבטח נחקרה על ידי רשויות גרמניה, בהיות מבצעי ההחלפה גרמנים, המחזיקים גם בחוזה ההעסקה ולבטח נחקרו עדים שלא זומנו להיחקר בישראל.
24. ב"כ הנאשמים הפנו בעניין זה לבש"פ 6237/06 הנרי קלושנדלר נ' מדינת ישראל (נבו) (17.12.2006), לעניין סמכותו של בית המשפט להורות לרשויות בארץ להשיג חומר חקירה שנמצא בחו"ל, גם אם לא ברור עד כמה החומר רלוונטי.
25. ב"כ המאשימה התנגד לבקשה, מהטעם שהיא נסמכת על כתבה עיתונאית שלא ברור אם היא מדויקת. גם לגופה, עולה מהכתבה שהרשות החוקרת בגרמניה לא פרסמה עדכון על מהות החקירה והחשודים. על כן, כל טענות הסניגורים, שמא יש בחקירה ממצאים רלוונטיים, הן בגדר השערות. ממילא לא מיוחסות לנאשמים עבירות על אדמת גרמניה. גם חיקור הדין התייחס לאירועים הרלוונטיים לכתב האישום שאירעו בארץ.
26. **לאחר ששמעתי את טענות הצדדים ועיינתי בכתבה המדוברת החלטתי לדחות את הבקשה, לפחות לעת הזאת ועל יסוד הידוע עד כה.**

27. שאלת הסמכות לפנות לרשות הזרה על מנת לבקש ממנה להעביר חומר חקירה, אינה במחלוקת. השאלה היא האם מדובר בחומר חקירה? מילים אחרות, האם החומר נוגע לאישום במובן זה שהוא עובר בהצלחה את מבחן הרלבונטיות הראייתית או שייכות לעניין, בהיותו כולל בחובו במישרין או בעקיפין, מידע ראייתי שיש בו כדי לאשש את האפשרות שהנאשם לא ביצע את העבירה המיוחסת לו (בש"פ 1378/20 יניב זגורי נ' מדינת ישראל (נבו 07.04.2020)).
28. גם אם אתיחס לידיעה העיתונאית כאמת לאמיתה, האמור בה אינו מבסס רלוונטיות של חומר החקירה מהתיק הגרמני, לתיק שבפנינו, אף לא בדוחק. התיק כאן עוסק במערכת יחסים מושחתת נטענת בין אזרחים ישראלים, בינם לבין עצמם, ואין בו טענה למעורבות גורמים גרמנים, ואפילו לא לפגמים שנפלו בהליך הרכש.
29. הידיעה העיתונאית מדברת על חקירה שנפתחה בעקבות בקשת רשויות החקירה בישראל לחיקור דין. לא נאמר בכתבה מי היו החשודים או מה היה החשד, רק נאמר שבסופו של יום נסגרה החקירה בהעדר יסוד מספיק להעמיד לדין אישים קונקרטיים בגרמניה. בכך אין די כדי לעבור את מבחן הרלוונטיות הנדרש. גם אם **יתכן** שנחקרו דמויות רלוונטיות, כגון וולטר פרייטג, **וייתכן** שנחקרה הטענה בדבר החלפת הסוכן הקודם בנאשם 1, כטענת ההגנה, אין די בכך. אלה הן ספקולציות בלבד שאינן סומכות על דבר. "הזכות הסיטונית לעיון ולהעתקה, שהיקפה הוגבל על ידי המחוקק ל"חומר החקירה", מוקנית אך ורק בקשר ל"ברי", להבדיל מ"שמא" (בש"פ זגורי הנ"ל בפסקה 11).

ניתנה היום, כ"ה סיוון תשפ"ג, 14 יוני 2023, בהעדר הצדדים.

[1] הצעת חוק חסיון חומר מודיעיני (תיקוני חקיקה), התשע"ד - 2014 - הצעת חוק הממשלה - 848, י"א באדר א' התשע"ד, 11.2.2014